

Після чотирирічної боротьби (1917-1921) українського народу проти північного окупанта-Москви, Україна втратила свою незалежність, - Українська Соборна Держава впала. Хоч московські окупанти вчинили в Україні нечуваний терор, все-ж патріотичні сили України духовно не заламались, а продовжували боротьбу проти окупанта у формі повстань (Г. Чупринка, А. Яременко, Р. Войнаровський та багато інших). Українська інтелігенція-науковці продовжували боротьбу проти російсько-комуністичного окупанта під прикриттям громадсько-культурної праці серед населення. Слід ствердити, що уряд Української Народної Республіки в часі відступу на захід (під тиском московських сил) залишив в підпіллі в Україні організацію, яка називалась: "БРАТСТВО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ". (БУД). Пізніше, з політичних мотивів, учасники Братства Української Державності, як С. Єфремоа (керівник), А. Кримський, К. Воблий, проф. Гермайзе, В. Виноградов, Л. Старицька-Черняхівська, В. Дурдуківський, і О. Гребенецький на своєму засіданні переіменували Організацію Братства Української Державности на СПІЛКУ ВІЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ (СВУ), яка з часом організувала нову формaciю - "СПІЛКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ" (СУМ).

СВУ-СУМ, які у 1925-26 роках остаточно організаційно оформились, стали вже Всеукраїнським революційним підпільним рухом, який у своїй програмі ставив завдання, щоб до 1932 року опанувати підсвєтські установи, організації та підготувати українське населення до революційного зりву проти північного окупанта.

Спілка Визволення України кинула гасла: "Нація над клясами! - Держава над партіями!"

СВУ, через Академію Наук, віцепрезидентом якої був академік С. Єфремов, провадила виховну роботу серед молоді, зокрема проф. Дурдуківський, який очолював Науково-Педагогічну Комісію, яка фактично в практиці сповняла роля міністерства освіти України. Також під впливом СВУ були Видавництва "Слово", "Книгоспілка", "Сяйво", "Рух". СВУ фактично було підпільним урядом.

Завданням Спілки Української Молоді (керівник М. Павлушкив) було підготовляти студентство високих та середніх шкіл до готовості революційного зриву за відновлення Української Суверенної Держави.

Остаточно оформлена у 1921 році УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА, очолювана великим Митрополитом Василем Липківським мала великий вплив на формування національної свідомості українського народу. Організатор УАПЦ Володимир Чехівський, академік-богослов Михайло Чехівський, о. Товкач одноразно були співорганізаторами СВУ-СУМ-у. Незважаючи на те, що Москва століттями "перевиховувала" український народ на копил російської духовости, все ж з перших моментів організації УАПЦ населення масово переорганізувалось на суперечку й парофії. Уже на перших порах створення інспіональної церкви начислилось понад 3,200 парофій з 2-ма єпископами.

СВУ-СУМ-УАПЦ це була об'єднуюча українська сила протиставлена до т.зв. УССР, ека була насаждена в Україні імперською Росією і москвинами в керівництві УССР.

У спогадах сл. пам. Василя Давиденка розповідається, що в Харкові, коли з"явилася українська церква народ масами линув до своєї рідної святині в той же час в російських церквах (в Україні) пустіло. Коли приїздив на візитацію до Харкова митрополит Василь, то майже увесь український народ заповнивши вулицю і святиню несли на руках Великого Митрополита з співом "Осанна в вишніх українському митрополитові", - багато плакало з радости.

Вихованець Москви В. Ф. Марцінський, перебуваючи у 1922 році на Україні у своїх спогадах про подорж до Одеси, свідчить: "Я від-відав також місцевий православний храм (в цей час організувалась українська православна церква). На літурнії було повно народу. Образи були святочно вбрані вишиваними рушниками згідно місцевого народного звичаю. Якась особлива ніжність і поетичність створювали українську мову задушевною. А, який спів! Особливо потрясло мене виконання запричастного стиха: співали стих про страшний суд, повний священного тремтіння, тривожно називаючи те, що будило безпечну душу від сна"...

Марцінський по духу москаль, не в силі був опрокинути силу впливу української церкви на свій народ.

Органи КГБ (ДПУ) бачачи спонтанний здиг українського народу, який відбувався по Україні, перейнялися страхом і поставили своїм завданням шукати інтенсивнішим доступом і способами, щоб зліквідувати УАПЦ. І, знаходилися стукачі, як про це й згадує у своїх споминах Митрополит Липківський, що й потягнуло злочинну нитку до викриття 45-членного проводу СВУ-СУМ. Відбувалися масові арешти по всій Україні, починаючи від Головного Проводу й аж до низових клітин. Тюрми було битком набиті арештованими, школи були замкнені та використані, як тюрми. На кожного арештованого складалися протоколи допитів. Зрештою відбувалися відкриті судові процеси. На процесі СВУ-СУМ судили діячів УАПЦ. Під час цього процесу советська влада писала...."Автокефальна п"ятірка "СВУ", починаючи виконувати своє контрреволюційне завдання в УАПЦ, мала детально опрацьований плян, що передбачав усі можливості використання легального становища автокефальної церкви...., щоб пропагувати ідеї "СВУ" на селах.

Стало відомо, що за СВУ-СУМ-УАПЦ було заарештовано 40,000 осіб, яких частинно заслано до Гулагів, а я найбільш активних організаторів безпощадно розстрілювано, а найбільш, народові відомих 45 провідних членів проводу СВУ-СУМ-УАПЦ судочинці присудили 8-10 рр. заслання, з яких своєю смертю ніхто не вмер; одного з них засуджено умовно й він опинився на еміграції знеславлюючи СВУ-СУМ. Митрополита Василя, 32-ох єпископів та більше 2,000 священиків УАПЦ замордовано на смерть.

Недивлячись з такою розправою, все ж велика кількість членів СВУ-СУМ нбула викрита органами КГБ (ДПУ).

По розгромі СВУ-СУМ-УАПЦ в Україні настав важкий гніт у душах народу, цей важкий час масово оспіувалося народом по Україні козацькою історичною піснею:

I

Я сьогодні щось дуже сумую,
Про козацьку долю згадав,
І про славу свою незабутню,
Що колись я як сокіл літав.

Боронив свою рідну країну,
Не боявся я лютих татар,
Тоді слава про мене громіла,
Не посмів насміять яничар.

А тепер все пройшло, все минуло
Чорна хмара кругою облягла,
Замість слави синам України,
Гірка доля у гості прийшла

Після процесу СВУ-СУМ-КАПЦ, комісар освіти т. званої УССР, член московського політбюро Микола Скрипник, який брав участь у допитах і слідствах підсудних, в одній своїй статті писав: "СВУ" у своїх лавах мала досить значне число професорів і викладачів вищих училищ закладів у Києві та в інших містах... молоді контрреволюційні сили були лоб"єднані в додатковій організації СУМ (Спілка Української Молоді)... яка приготовляла терористичні замахи на низку комуністичних робітників". (М. Скрипник), том 1-ий, ст. 413, 1930 р., Харків)

У так званій Українській Радянській Енциклопедії, Том. 2-ий, під гаслом "ПРОЦЕС СВУ" написано: "відкритий судовий процес СВУ мав велике політичне зваження. Він розкрив ворожі наміри буржуазних націоналістів... перетворити Україну в безправну колонію імперіялістичних хижаків".

Провідник СУМ, М. Павлушкин, на судоаому процесі прокуророві заявив: "СВУ боролася за звільнення з-під "радянської" України. Ми розглядали сучасну Україну, як колонію Росії".

Незаперечним фактом -, що на Західніх Землях України, яка описувалася аід Польщею національний рух також не припинився, а можливо у більш сприятливіших умовах набирав розмаху у більш динамічній активності. Молодечі націоналістичні організації та зокрема УВО під проводом Є. Коновалця паралельно з СВУ-СУМ провадила велики здиги в бік проти окупанта. Бойові акції УВО давалися в знаки окупантів. Політичний рух на Західніх Землях України переорганізувався в Організацію Українських Націоналістів (ОУН), яка по розгромі СВУ-СУМ стала всеукраїнською рушійною силою в боротьбі за УССР. Ця боротьба набрала виразної широкої дії ОУН через проголошення 30-го червня, 1941 р. "ДЕКЛАРАЦІЮ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ" під проводом президента Ярослава Стецька.

Цей акт німецько-фашистський загарбник зустрів кривавим розбоєм над ОУН та її сл. провідником Степаном Бандерою. Героїчна Повстанська Армія, керована неперевершеним сл. пам. Генералом Тарасом Чупринкою, десятирічною активною боротьбою відстоювала Суверенність відновленої Тимчасовим Правлінням Української Державності, як проти брунатного і червоного фашизмів.

У наслідок II Світової Війни багато української молоді опинилось на чужині, особливо в Європі. А тому, що з ініціативи ОУН повстало питання відновлення на еміграції СУМ-у, ідентичного з Крайовою Організацією СУМ-у, московсько-комуністична провокативна пропаганда повела на еміграції шалену кампанію проти СВУ-СУМ, з метою скомпромітувати еміграційний СУМ, мовляв, націоналісти взяли кгбівську назву СУМ. Проте, що Кафебівське людоловство, провокації, скритовбивства застосо-

Про те, що Каїбівське людоловство, провокації, скривованість застосовується тими диявольськими органами супроти націоналістів немає потреби доказувати.

Але дивним є, коли на еміграції із кіл, що проголошують себе демократичними революціонерами (хоч мені не зрозуміло, яка це демократична революція), пишуть: "Пригадаймо, що першим і найбільшим актом советського масового терору, широко знаного тепер у світі під назвою "сталінські 30-ті роки", була, власне, відома фіктивна "справа СВУ" (В. Гришко, "Український голодомор 1933-го року", видання Добрус-Сужеро, Нью-Йорк-Торонто, 1978 р.). Авторо-ви скомсомолізованому, писати про те, що СВУ-СУМ не існувало, стверджувати, що це твір КГБ, є фальшивою пропагандою адже йому було лише 16 років, як відбувався процес СВУ-СУМ-УАПЦ. Де такі відомості дістав автор голокосту? Хіба від свого приятеля, по літературі товариша В. Собка, який знаходиться на терені УССР, а цей останній через свого племінника Снігурйова профунув на захід про вигадку СВУ-СУМ, з метою скомпромітувати ці Організації. Слід підкреслити, що КГБ й тут попрацювало.

Що найгірше, а це, коли енциклопедія Українознавства, яка має бути науковим джерелом, подає за авторством Я. Білінського таке: "У літературі переважає думка, що СВУ-СУМ не існували, як організації, а скоріше були провокаційною вигадкою ДПУ" (КГБ).

Якщо писати в Енциклопедії, що переважає думка, що СВУ-СУМ не існували, то така енциклопедія не є науковим джерелом, бо ж слово переважає, нищить саму енциклопедію головно перед справжніми науковцями. Писання Білінського, в енциклопедії сперти на особах, які тенденційно очорнювали СВУ-СУМ у 1931 році і тут на еміграції.

А що свідчать особи, коли дізналися про таку писанину у вільному світі? Ось, як!

ПЕРШЕ СВІДЧЕННЯ: Пані Анна Харлампович, яка має тепер 76 років з дому містечка Броварі, Чернігівщина, розказує, що її батько Пантелеї Харлампович у власній хаті провадив часто засідання верхівки СВУ, яка мала під собою три п)ятірки. Протягом декількох років приїди до нас з Києва інструктори з централі СВУ такі, як пп. Кочерга, Галан, Северюк, які у 30-их році були заарештовані і безслідно пропали. Мій батько, як місцевий Голова СВУ також був заарештований і більше ми нічого не бачили. Коли я дізналася з преси, що в Енциклопедії Українознавства подано, що СВУ-СУМ є витвір КГБ (ДПУ) мене до такої міри збентежило, що я довго не могла отяmittись, мені хотілося кричати на весь світ: брехуни, злочинці, провокатори. Я готова голову дати на відріз, бо ж мій батько загинув за ідею СВУ.

ДРУГЕ СВІДЧЕННЯ: о. Іван Бо-ов Лукіянович, який прожив у Добровеличківці (районний центр) на Кіровоградчині, розповідає, що в його домі він провадив засідання п"ятірки (у складі шість осіб), членів СВУ, яких фін організував з своїх парафіян. На цих сходинах ми обговорювали справи, - ширення правдивої історії України, організацій драматичних, хорових та інших гуртків, через які, як провадити роз"яснювальну працю проти російської окупації України та підготувати населення до Зриву. Коли почались арешти, я втік до Хмельівського району, де оснувався в парафії настоятелем УАПЦ і також знайшов прихильних людей до СВУ-СУМ. Тут я попав під

втік до Хмельівського району, де оснувався в парафії настоятелем УАПЦ і також знайшов прихильних людей до СВУ-СУМ. Тут я попав під арешт, але доказів КГБ-істи не мали, тому, що я тут був новою особою, але з часом добрались до мене.

ТРЕТЬЕ СВІДЧЕННЯ: Михайллюк Анна з Новобугзького району, на Миколаївщині, розповіла, що її дядько, (брат по батькові), Михайллюк Михайло проводив серед молоді національно-виховну роботу, він належав жав до СВУ-СУМ і у 30-му році був розстріляний, як голова організації. Він й учив нас молодих пісню "Я сьогодні щось дуже сумую".

ЧЕТВЕРТЕ СВІДЧЕННЯ: П. Іарія Карпова розповідає, що в Миколаєві, в семирічці, де я вчилася існував гурток літературознавства в якому вивчались твори Шевченка, такі, як "Кавказ", "До живих і мертвих і ненароджених" та патріотичні історичні пісні і все аналізувалось творчість під кутом національної просвіти. Коли в цій школі у 3-му році заарештували трьох учителів та декілька учнів, нам вияснили інші учні (старші), що то були сумівці.

П'ЯТЕ СВІДЧЕННЯ: В Одесі існував обласний провід СВУ-СУМ, який складався з таких осіб: п. Родек-ректор педінституту, Іван Семенович Ільїн, - заслужений артист Республіки, Солтис Іван Дмитрович, - начальник Обласного Комітету у справах мистецтва. Всі вони були заарештовані і засуджені до розстрілу.

ШОСТЕ СВІДЧЕННЯ: В Петрівському районі, на Харківщині, існував відділ СВУ та СУМ-у. Керівником був Олексій Іванович Лукійович, - диригент оркес-ри. Тут сумівці вчинили замах на голову Райвикокому Зелінського.

Можна б було навести більше прикладів, але із-за обмеженого часу не в силі згадати більше свідків.

МАю підкреслити, що цього року якраз припадає 50-та річниця ганебного процесу над СВУ-СУМ-ом та членів Проводу УАПЦ, які були певним відтинком багатолітньої боротьби українського народу віді московсько-большевицькою окупацією з позицій українського націоналізму в обороні підставових духових вартостей народу, загрожених матеріалістичним світоглядом. СВУ-СУМ-УАПЦ, це символи і прапори національно-релігійної стійкості і змагань народу за його основні права.

Україна скривавлена, але нескорена, вона продовжувала боротьбу в дальшому етапі, під керівництвом ославлених ОУН-УПА-УГВР. Молода, непереможна Україна бореться далі. Ця боротьба пройнята ідеєю Володимира Великого, який оформив хрещення Руси-України у формах самостійницької Княжої доктрини, ця боротьба надхненна добою Хмельницького-Мазепи, український змаг одушевлений Шевченком-Франком-Лесею Українкою, у чині за суверенність України поклали свої голови М. Міхновський і Петлюра, у змагу за відновлення УССДержави впав формотворець організованого українського націоналізму, сл. п. Євген Коновалець, і постаті незрівняного чину поклали свої голови у змагу проти окупанта і такі як митрополит Липківський, С. Єфремов, М. Павлушкив, В. Чехівський, Старицька-Черняхівська та інші, незрівняно в історії, відважний полководець Тарас Чупринка, який поляг у боротьбі за визволення многостраждалної України, упав з рук відвічного московського ката наш прaporonoсець ВЕЛИКИЙ МУЖ, СЛ.П. СТЕПАН БАНДЕРА!

Хоч і падали наші герої, хоч і московсько-большевицька гідра застосовує людиноненажерливих засобів до нищення українського "я", український народ вилонив із себе людину гасла "Київ проти Москви", який до нині невгасиму боротьбу проти російського імперіалізму, застерігаючи світ від кровавої заливи комунізму, неокомунізму, неомарксизму і ще нео, нео. неофедералізму.

Віримо, що український націоналізм, керований Провідником ОУН (Я.С. Стецьком - писано 1980 р.) стане символом здійснення у визволенні поневолених народів з-під московського окупанта!

Віримо, що прийде час, коли невольнії помоляться в Українській Суверенній Соборній Державі!

ЧЕСТЬ УКРАЇНИ!

ГОТОВ БОРОНИТИ!

Проф. С. Вожаківський

П.С. Ця доповідь була виголошена на ХУІ. Крайовому З"їзді СУМ-А, в Елленвіл, Н.Й., 8-го листопада, 1980 року.

oooooooo